

Posudek na diplomovou práci Soni Hendrychové: Velkomoravská pohřebiště v Rajhradě a Rajhradících.

Studentka se pokusila stručně zhodnotit dvě nekropole ležící v zázemí hradiště v Rajhradě, jejichž katalogy byly publikovány (Č.Staňa). Menší nekropoli v Rajhradících zpracovala ve své bakalářské práci, rozsáhlejší v Rajhradě (téměř 600 hrobů) pak v práci diplomové.

Práce je přehledně členěna, rozsahem 194 stran i s přílohami (především grafy a plány pohřebiště s prostorově vyznačenými jevy, tabula výskytu předmětů v hrobě, kombinační tabulka hrobových přídavek, věku a pohlaví zemřelého) je zcela v normě. Nejdůležitější pasáže se týkají chronologie pohřebiště v Rajhradu (81-90), vzájemného srovnání obou pohřebišť (109-115) a celkového sídelního kontextu (116-117).

Souhlasím s hlavními závěry práce, tedy s exklusivnějším charakterem menší nekropole v Rajhradících, s tím, že jsou obě nekropole z velké části současné a patří nejspíše k lokalitě centrálního rázu v prostoru současného kláštera v Rajhradu. Autorka v závěru správně upozorňuje ne velmi výraznou kumulaci pohřebišť v celém mikroregionu, i když ostatní lokality byly zachyceny jen velmi torzovitě.

Autorka evidentně poměrně dobře zná zahraniční literaturu - včetně studií metodologického rázu - o možnostech sociální i chronologické výpovědi pohřebiště.

Autorka mohla trochu více poukázat na skutečnost, že některé závěry Š.Ungermana či H.Chorvátové nebyly ještě archeologickou obcí plně přijaty, ještě se o nich diskutuje. Zároveň však oceňuji, že našla kritéria a definovala nejstarší hroby, byť byly jen dva dobře datovatelné. O relativně značném stáří náušnice s hvězdovitým přívěskem ze starého výzkumu se nepochybovalo již od počátku 90. let. 20. století.

V práci postrádám přehledný obrázek zobrazující nálezy, kterým autorka připisuje větší chronologickou citlivost. Asi by bylo vhodné na jeden obrázek zařadit nejbohatší celky z hrobu zjištěného horizontu (starší a mladší velkomoravský, povelkomoravský). Na další pak keramiku patřící jedné skupině odvozené od keramiky z Brna - Líšně. Autorka měla podobným způsobem, použít alespoň několik vyobrazení ze své bakalářské práce, aby bylo srovnání přesvědčivé i pro ty, kdo ji nemají k dispozici. Také mohla některé poznatky archeologické i antropologické zobrazit ve srovnávacích grafech - obě pohřebiště, pro dobrou a rychlou orientaci čtenářů jsou vhodné.

U vyhodnocení náušnice s očky typ 7-5(s. 85) z hrobu 383 měla autorka upozornit asi i na české příklady, nebo alespoň na 1-2 z těch dobře datovatelných (kostel Panny Marie v Praze apod.). Navíc měla zmínit i vzácné moravské příklady.

Co se týká identických značek, měla autorka napsat, zda jsou šance zjistit nějaké v celém regionu, nebo alespoň upozornit na totožné motivy, vyskytují-li se.

Kombinační tabulka na s.182 nemá popisku a číslo, špatně se na ni odkazuje.

Plánky s prostorově vyznačeným výskytem nálezů a jevů jsou moc zmenšené- ani výrazný kontrast neumožňuje někdy jejich bezchybné čtení. Proto tam měl být alespoň uveden počet hrobů se zachyceným jevem či předmětem, případně někde v místě největší hustoty hrobů i šipka. Zároveň mělo být v popisce uvedeno - alespoň např. náušnice typu 7.X. dle Dostála - případně naznačeno, má-li význam konkrétního typu chronologický význam. U mapky pro šipky měla jinou barvou uvést rombické typy s trnem, jimž v textu přisuzuje chronologický význam. U korálů měl být alespoň jeden plánek kombinační- právě kombinace mají často chronologický význam.

U plánku chronologické interpretace (příl. 3:39) měla asi alespoň v textu uvést čísla pouhých dvou hrobů zastupujících starší horizont. U nejbohatších hrobů bych barevně odlišila hroby mužů, žen a dětí a zabývala se i jejich vzájemným poměrem a prostorovou vazbou.

To jsou drobné připomínky, které autorce ukáží, kde je třeba některé věci dopracovat.

Autorka prokázala, že je schopná pracovat s archeologickým materiálem, a při jeho hodnocení logicky uvažovat.

Navrhuji výborně.

V Praze 31. 7. 2014

N. Profantová